

BISERICA ȘI ȘCOALA

Onor. Biblioteca Palatului Cultural Arad

OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

Redactor:
Prot. Dr. P. Deheleanu

APARE DUMINECA

Cămine pentru băieții și fetițele de preoți

Din vulcanul în care clocotesc frământările de adânci prefaceri, exploratorii tainelor sufletesti și ai fenomenelor sociale desprind marele adevăr că, omenirea se găsește la răscrucea uneia dintre cele mai însemnate epoce ale istoriei.

Concluziile juste smulse din analiza atentă a celor două cataclisme crunte din urmă, ne spun că, încă multă vreme nu se va putea realiza un ideal de viață clădit pe frumsețe în-gerească.

Prinse în marele angrenaj al vieții organizată de Stat, toate categoriile de funcționari și toate clasele sociale până la cei din urmă servitori, se străduiesc cu forțe enorme și cu eforturi uriașe, să-și asigure și pentru ele, dar mai cu seamă pentru odraslele lor, dreptul la o viață ferită de primejdii și de prejudicii.

Iată motivul, pentru care și crainicii adevăraților coborâte din Cer, sunt puși în fața unor perspective pline de îngrijorări. În sufletele preoților noștri aguduite de sbuciumul zilelor grele prin care trece lumea, se întipăresc multe și variate semne de întrebare: Ce facem? Încotro mergem? Cum ne organizăm? Ce mai așteptăm? Răspunsul este pe cât de simplu, pe atât de logic. Să ne organizăm într-o colectivitate puternică, prin care în locul întâi să asigurăm educația și viitorul copiilor noștri. Fără întârziere și cu insuficiență plină de avânt ceresc, să punem bazele unui cămin pentru băieții de preoți și la un al doilea cămin pentru fetițele de preoți ortodocși din Eparhia Aradului.

Știm foarte bine că în momentul când sufletul unui preot se apropie de pragul veșniciei, acest suflet este chinuit de soarta copișilor săi scumpi. Este atât de puternică această legitimă îngrijorare, încât ea se strecoară în piepturile preoților noștri încă din cel dintâi an al preoției lor. Iar la unii le

stânjenește avântul pastoral, răpind o bună parte din energiile lor, pentru asigurarea copiilor lor, cari în tot momentul pot deveni orfani.

Iată pentru ce problema celor două cămine pentru copiii de preoți din eparhia noastră se pune cu toată amploarea și toată gravitatea. Să privim în față această problemă, s'o îmbrățișem cu căldură și s'o înfăptuim cât mai curând. Realizarea acestui mare ideal, să stăruie zi și noapte în sufletul fiecărui preot și al fiecărei preotese, indiferent dacă ei au copii avizați la aceste cămine.

Dacă toate categoriile de funcționari și muncitori se organizează în societăți și sindicate, prin care-și întemeiază cămine și case de repaos pentru bolnavi și pentru bătrâni, numai noi preoții să ne lăsăm în voia hazardului? Nu facem nimănuî încredințări, dar o mărturisim cu profundă durere, că Asociația Clerului nostru din Ardeal, care poartă numele celui mai ilustru și celui mai activ mitropolit din câți am avut, n'a făcut nimic pe acest teren. De trei decenii, Asociația Clerului „Andrei Șaguna” își ține congresele aproape an de an cu mare fast, când oratorii sunt răsplătiți cu ropote de aplauze, după care urmează propuneri încadrate cu vre-o conferință. Apoi un prânz cu toastele reglementare și la revedere, la anul.

Unde sunt preoții altor confesiuni pe terenul acestor înfăptuiri! Au cămine pentru copii, case de odihnă pentru preoții bătrâni, spitale, orfelinate, școli de toate categoriile și alte instituții de caritate. Iar noi nu avem nici unde să ne plecăm capul.

Vremurile grele au produs întotdeauna suflete mari. Să ne facem vrednici de aceste vremuri. În tot trecutul ei, plin de umilință, preoțimea ortodoxă din eparhia Aradului martirizată în mod neomenesc, a dat dovadă că

știe să dea piept cu cele mai fatale împrejurări și să învingă cele mai uriașe greutăți. Să nu așteptăm mură în gură dela Stat și dela superioritatea bisericească, cari singure se luptă cu multe greutăți inerent legate de problemele timpului.

Cum plănuim noi realizarea acestui vis neîmplinit? Episcopia noastră are în Arad două imobile cu grădini. Unul lângă Academia teologică, numită „Alumneul Nou”. Altul pe strada Eminescu unde a funcționat gimnaziul de fete. Unul din aceste edificii cu grădină cu tot ar putea fi cedat măcar cu chirie, pentru căminul băieților de preoți, unde cu vremea s'ar putea construi o clădire cu planuri grandioase, în care s'ar adăposti: căminul, o casă de odihnă pentru preoții bătrâni, o infirmerie pentru bolnavi, o croitorie și o fabrică de luminări. Apoi o cooperativă pentru împrumuturi și depuneri și pentru valorificarea tuturor produselor pe cari le-ar avea preoții noștri. În viitor, cele două cămine din Arad va trebui să aibe sucursale în București și Cluj pentru băieții și fetițele preoților cari ar face studii la Universitățile de acolo. Problema căminului pentru fetițele de preoți este mai ușoară. Eparhia noastră are splendidul palat al Internatului de fete, la construirea căruia Fondul nostru preoțesc a contribuit cu sume considerabile. Tot acolo s'ar putea amenaja o casă pentru preotesele bătrâne. Menționăm aci că, atât băieții cât și fetițele orfane de preoți vor fi întreținuți, educați și îmbrăcați — dacă vor fi avizați la aceasta — absolut gratuit, până la terminarea unei școli de specialitate, sau a unei Facultăți.

Aplaudăm cu căldură ideea celor două cămine, — vor zice frații noștri preoți, — dar la realizarea acestor frumoase năzuințe, ne trebuiesc parale și barăși parale. Este perfect adevărat, însă dacă fiecare preot și fiecare preoteasă vor fi pătrunși de fiorul sfânt al acestui măreț ideal, planul se va realiza mai curând decât credem. Cei 400 de preoți din eparhia Aradului, cu eforturi modeste, dar pornite din suflete aprinse, vor aduna ban lângă ban, cereale, alimente și alte produse, cari toate valorificate, ne vor da surprize peste așteptările noastre.

Deci ideea căminelor pentru băieții și fetițele de preoți din eparhia Aradului, este lansată. Nu este a aceluia ce scrie acest modest articol, ci este idealul scump al tuturor preoților noștri din trecut, din prezent și din viitor. Nu ne îndoim că frații noștri preoți și doamnele preotese, o vor îmbrățișa cu căldură și chiar

cu entuziasm. Și o vor face obiect de discuții în coloanele acestei reviste și în convenirile lor.

Avem certitudinea că Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei și Veneratul Consiliu Eparhial, vor lua sub părintească oblăduire înfăptuirea acestor arzătoare năzuințe ale preoților noștri.

Ne facem sfânta cruce, rugând pe Bunul Dumnezeu să sfințească și să ducă la triumf strădaniile curate și așa de scumpe ale preoțimei ortodoxe din Eparhia Aradului.

Protopop S. STANA

Omul, ca pomul

David, cel ce-l aseamnă pe om cu iarba cea trecătoare, la fel îl aseamnă și cu pomul sădit lângă un izvor cu apă, „care își dă rola la vremea lui, ale cărui frunze nu se vestejesc și tot ce începe duce la bun sfârșit” (Ps. 1,3).

Omul e ca iarba, dar și ca pomul bine înfipt, iar fapta lui e ca roada. Mai ales în creștere, are multă asemănare cu pomul. La vlăstarul tânăr îi trebuie par, îngrijire, ca să nu se sălbăticească, apărare împotriva vântului, gerului, omizilor. Îi trebuie umezeală, rouă și soare ca să crească frumos și drept către cer. Toate acestea se cer și în creșterea omului, de când e mic și se poate îndoi ca nuiaua. Hrana trupească, și sufletească, mediul, exemplul și harul.

Când vezi un pom, te uiți cum e crescut și îngrijit, și bagl de vină sau lauzi pe cel ce-l are. Ia eama totdeauna: dacă e drept sau strâmb, cum e curățit și ce fructe are, și-apoi raportează totul la persoana ta. Să-ți grăiască fiecare pom despre datoria ta, despre fiii tăi. Fiii vor fi ca tine, cu deosebirea că tu ai crescut în livadă iar ei vor crește în grădină.

Fructele pomului bun sunt frumoase la vedere bune la gust și îmbelșugate. Nici faptele tale să nu fie vismănoase. Să fie bune pentru Dumnezeu, pentru aproapele. Să nu fie săvârșite din motive egoiste. Văzându-le altul, să-i vină gustul să le imite.

După cum apoi, un pom care ar rodi tot numai în al treilea an sau ar avea pe-o parte fructe frumoase iar pe alta urâte și rele, nu s'ar putea numi încă pom bun, tot așa nici creștinul care săvârșește faptele iubirii numai rar de tot, sau săvârșești tocmai atâtea fapte bune câte rele, omorând fiecare faptă bună cu una rea, nu se poate numi creștin bun. Cel ce-și poate număra pe degete toate faptele bune, sau cel ce e milostiv și darnic numai la chef și la beție, iar în restul de zile e cărpănos și hoț, deasemenea nu-i un creștin bun.

Faptele bune sunt de trei feluri: cele în cadrul profesiei, cele față de aproapele și față de Dumnezeu. Un plugărit, o meșteșugire, un dascălit, acut

cu tragere de inimă, e fruct de pom bun. O purtare de grije de aproapele tău, e pom cu roade care-ți umple ochii de plăcere. O regulată prosternare și îngenunchiere în sfânta biserică e pom cu ramurile aplecate de roade până la pământ.

Pomul rodește tot timpul cât îi stau rădăcinile în pământ și până când îl trage hrana. Creștinul să săvârșească faptele bune clipă clipă de și toată viața. Nu numai la bătrânețe, la boală și în ajunul morții. Ce-ai zice de plugarul care ar merge pe vremea semănatului să secere, sau pe vremea culesului să sape? Așa-i și cel ce nu-i cinstit delă început și până la sfârșit.

Sezonul faptelor bune e acum și totdeauna.

Pr. Gh. Perva

Credința în viața de dincolo

III.

Descrierile recente de antropologie preistorică au pus în afara oricăror îndoieli caracterul vechiu și universal al cultului morților și al credinței în supraviețuire, care apare peste tot riguros aplicat. Într'adevăr s'a aflat scheletul exhumat în anul 1908 la Mustier care este reprezentat în atitudinea omului care doarme cu scule de lucru puse în mână; sau omul dela Chapelle-aux-Saints, învelit într'o groapă într'o poziție analoagă cu cea de fetus, orientat spre Vest-Est, adică spre soarele orientului, având cu el hrană și arme. Există apoi omul dela Quina al cărui schelet ar fi fost pus ritualmente în groapă; sau în fine, Sinanthropus, descoperit în anul 1924 de Père Teilhard de Chardin în Pleistocenul inferior al Chinei care este aproape contemporan cu cele mai vechi resturi umane cunoscute, anterior chiar celui din Piltdown și din Hiedelberg, care cunoaște deja focul și sculele și al cărui craniu și mandibule au fost separate de corp jupuite de carne, înainte de a fi învelite pentru locu' de odihnă, după un curios rit funerar, utilizat încă la Pigmei și Australieni. Scopul acestui rit a fost pentru a permite sufletului mortului de a se elibera de corp, pentru a avea acces la o altă viață. La toate aceste descoperiri s'a constatat că au fost însoțite de înmormântări intenționate, cu rituri funerare definite, asemănătoare riturilor dela naștere și menite a facilita trecerea din această lume într'o altă lume, a permite inițierea sufletului într'o altă viață, unde are asigurată o mai bună soartă, în acelaș timp a menține relațiile cu cei vii cari se adresează pentru a obține succes în întreprinderile lor, forță și consolare. Căci triumful pe care sufletul îl are asupra morții îi descoperă o viață mai frumoasă și mai curată acolo unde se află ridicat după moarte. Toate aceste idei, care se manifestă, s'nb o formă aparent puerilă, dela înce-

puturile umanității, în timp și în spațiu, continuând cu credințele cele mai înalte, culminând cu cea mai creștină, după care sufletul după moarte are acces în Cetatea divină și intră în comuniunea sfinților, în Biserica triumfătoare, în mod special, și în biserică în general, al cărei cap este Iisus Hristos,¹⁾ dovedesc autenticitatea credinței în supraviețuire.

Chestiunea originii și semnificării cultului morții lor și reconstituirea credinței de care se leagă, sunchestiunii infinit de complexe și trebuiesc privite cu atenție dacă voim să ajungem la o cât mai simplă soluție. Erwin Rohde, în introducerea la cartea sa *Psiché*, susține că trebuie să distingem cu atenție cultul morților de credința în nemurirea sufletului. Cultul morților, pe de o parte, aparține amintirii. Ceremonia finală care se săvârșește la îngroparea unui mort, dacă nu șterge amintirea de mort, în tot cazul este substituită cu o imagine deosebită și care este situată în altă lume, decât numai a noastră. Credința în nemurire purcede din concepția pe care o avem despre sufletul uman, potrivit căreia sufletul în măsura în care se eliberează de corp și de lumea sensibilă, ia cunoștință tot mai mult de viața sa proprie, spirituală, corpul devenindu-i doar o simplă reprezentare vizuală și degajat fiind de imaginile tactile ajunge într'o stare divină.

Acesta este adevărul, dar nu trebuie să facem prea mare distincție între cultul morților și credința în nemurirea sufletului și nici a pretinde, ca și Rohde, că acestea derivă din surse în întregime diferențiate și fără raport între ele. Din contră, un studiu atent al reprezentății morții și a riturilor în uz la diferite popoare, din toate epocile istoriei și preistoriei și la toate stagiile evoluției etnologice, manifestă existența unei legături cu totul intimă între cultul morților și credința în supraviețuirea sufletului. Iar ceremonia finală nu semnifică faptul că mortul n'ar mai exista, ci acest rit semnifică numai că nu mai există în țara celor vii, dar este încorporat în lumea morților, într'o societate nouă, invizibilă, în sânul căreia supraviețuiește sufletul său.

Prin urmare, cultul morților, chiar și acolo unde îi ignorăm sensul, d. p. la oamenii preistorici, este considerat, peste tot unde îl întâlnim, ea rezultat al credinței în supraviețuirea sufletului. Pentru a argumenta afigmația aceasta, este necesar să întrebăm oamenii cei mai primitivi pentru a afla ceea ce gândesc și pentru a le cunoaște, dacă se poate, cauzele gesturilor din care se inspiră cultul lor pentru morți. Întrebat fiind un fetișist din Vestul Africii asupra acestui subiect, el a răspuns; „Eu sunt eu și sufletul meu la fel este eu însumi, și când mor, el merge aiurea“. Alții ziceau: „Eu am două lucruri în mine: unul este ceea ce devine spirit când mor, altul este spiritul corpului și moare odată cu el“. Ultima credință se

¹⁾ R. Hertz, *Mélanges de sociologie religieuse*.

găsește mai ales la negrii din Africa. „Viața viitoare este înfățișată ca întru totul asemănătoare cu cea de pe pământ. Incredințați că după moarte trăiesc mai departe, Negrii se sinucid cu ușurință, când dau de neplăcări sau greutăți mari.“¹⁾

Lucru mai curios se observa la vechii Egipteni, la care s'a constatat o extraordinară grijă pentru morții lor. Păstrarea cu îngrijire a cadavrului este o condiție indispensabilă a vieții viitoare. Până la înviere de obște, când se vor transforma și trupurile, mortul trăește ca imagine spirituală (Ka) în apropiere de mumie, și sub formă de pasăre sau flacără (Ba) în alte sfere mai înalte, unde va locui cu zeii.²⁾ Notăm de altfel că această credință nu repungă pe cea a lui Aristot, nici pe cea a lui Toma d' Aquino, care admit în noi prezența unui suflet vegetativ și a unui sensibil, sau mai exact a unei puteri sensitive și motrice, dependentă de corp și menită a dispărea odată cu el, pe când sufletul însuși cu funcțiunile sale nu dispăre ci supraviețuiește, reîntorcându-se din lumea sensibilă spre realitățile superioare.

Celelalte elemente ale religiei Egiptiene erau menite a completa această reprezentare a naturii sufletului și a supraviețuirii sufletului și a satisface precis exigența relațiilor continue a morților cu cei vii și exigența de tratament a diferitelor suflete după meritele lor în viața de dincolo. Rugăciunile și sacrificiile pentru cei morți erau obligatorii pentru rudele răposaților.

O idee foarte generală la toate popoarele primitive este aceea că sufletele morților continuă a exercita o influență asupra celor vii și a comunica cu ei. Acestea mai au o atitudine de respect, de teamă, și de stimă față de aceste suflete sau spirite. Primitivii mai au o deosebită credință în lucrurile dosite, că natura se interesează de ei, că puteri necunoscute îi înconjoară de vrajă și farmece de rău și că această viața terestră se înfundă într'una de dincolo, misterioasă. La origine, pare-se că această credință să fie derivată dintr'o altă și mai primitivă, care consideră natura încărcată cu un fel de fluid uman, mana, care permite oamenilor de a influența lucrurile străduindu-se să capteze această forță prin rituri de imitație și care constituie fondul magiei simpatice. Această credință într'o forță impresionantă, combinată cu credința în supraviețuirea sufletelor se precizează în credința acțiunii continue a fiintelor personale, spirite sau zei, depozitarii acestor intenții și acestei forțe, pe care caută să-i întorcă dela mânia și dela cari caută a obține favoruri prin violență sau convingere și în chip special prin *sacrificiu și rugăciune*³⁾. Asupra acestor două noțiuni esențiale se cade să ne oprim căci se găsesc peste tot legate de cultul strămoșilor sau morților, precum și de acela al divinității.

Pr. A. Petric

¹⁾ Dr. Irineu Mihălcescu: Istoria religiunilor lumii, Cugutarea, 1946, p. 31—32.

²⁾ Idem, p. 296.

³⁾ Sir James Frazer, La crainte des morts dans la religion primitive, Nourry, 1934—35.

Pastorația intelectualilor

Cunoașterea sufletului modern

Trad. după Dr. Tóth T.

Zelul singur nu-i asigură preotului succesul dorit. Acel preot, care voiește să câștige sufletul modern, trebuie să cunoască temeinic acest suflet. Fiecare preot, care păstorește în mijlocul intelectualilor, e dator să studieze efectul pe care-l exercită cultura modernă asupra sufletelor incredințate lui spre păstorire. Lumea modernă nu se orientează după noi, prin urmare noi trebuie să ne orientăm, în oarecare măsură, după dânsa. Aceasta orientare, însă, nu trebuie înțeleasă așa că ar trebui să se schimbe esența și scopul pastorației după vreme, căci acestea rămân aceleași în toate timpurile și ele sunt: mântuirea sufletelor și conducerea lor spre Dumnezeu. Dar, în realizarea acestor probleme, preotul întâmpină împrejurări, cari îl silesc să țină seama de timp, loc și clase sociale. Ori aceasta nu înseamnă modernizarea creștinismului, ci încreștinarea sufletului modern. Cine vrea să se apropie de sufletul intelectualului din zilele noastre, trebuie să cunoască acea compozițiune încurcată care este a se înțelege sub numirea de om modern. Omul modern, negând dela sine orice autoritate spirituală, ajunge pe neobservate în stăpânirea poftelor de bani și a goanei după plăceri. Alături de acest abiz al imoralității, mai stă și marele progres al tehnicii moderne. Omul văzând realizările lui, de necrezut, lasă să se nască în sufletul lui dispreț față de tot ce fusese mai înainte. Dorința eternă a sufletului, însă, nu este în stare s'o mulțumească nici cea mai strălucitoare realizare a tehnicii și sufletul omului nu încetează a merge înainte pe calea căutării lui Dumnezeu, uneori chiar în forme bizare. Faptul acesta este îmbucurător și preotul intelectualilor trebuie să țină seamă de el. În școală, în biserică, în adunări și în tot locul avem de a face cu acest om modern, pentru care orice argument apologetic va fi bob de mazăre, aruncat pe perete, dacă nu vom ține seamă de cerințele acestui om schimbat atât de mult. Acest spirit a depășit de mult cadrul îngust al intelectualilor, el s'a cuibărit și în concepția celorlalte clase sociale.

Prin urmare, preotul intelectualilor, pe lângă aceea că trebuie să fie teolog bun, mai trebuie să fie pe deplin familiarizat și cu directivele spirituale moderne, pentru că numai astfel se va putea introduce în lumea de gândire și simțire a enoriașilor săi și numai astfel va putea să deie directivele necesare. Fără de acest contact sufletesc nu poate să existe rezultat pastoral satisfăcător, căci preotul, fără de el, îi va lăsa reci pe enoriașii săi, atât în biserică cât și aiurea. Altfel trebuie să vorbească cu intelectualii și altfel cu credincioșii de rând. Pe Hristos trebuie să-L vestim și învățaților și neînvățaților, dar fieștecăruia

În limba lui, adecă potrivit cu gradul lui de înțelegere. Mântuitorul i-a vorbit lui Nicodim, care era om învățat, toată noaptea, despre lucruri profunde, abstracte, în limba lui filosofică și, în chipul acesta, a avut mare efect asupra lui. În schimb, însă, cu suțaușul roman a vorbit foarte scurt, militărește și i-a impus. Desigur că acesta nu-i lucru ușor. Preotul trebuie să se obicinuiască cu acest procedeu, pentruca, în mijlocul acestor schimbări sufletești, să nu steie strein și neînțelegător. Preotul se poate orienta, în privința aceasta, discutând cu aceia dintre enoriașii săi, cari au pregătiri academice. Nici nu-ți poți închipui câte probleme noi poți să cunoști dintr'o conversație cu un student universitar, de pildă. Dela aceștia poți cunoaște mai bine adevărata sete sufletească. Preotul poate învăța multe, dacă pune concepțiile sale, față în față, cu ale inginerilor, medicilor, avocaților, juriștilor, artiștilor, ofițerilor, etc. Câștigă noi puncte de vedere și e scutit de a mai fi unilateral.

Manieră, tact. Mai trebuie să pomenim despre o însușire care se cere dela fiecare preot, dar îndeosebi dela preotul intelectualilor și aceasta se numește manieră, tact. A vorbi despre aceste manieri și a le practica încă din școala teologică, nu-i lucru de prisos nici chiar pentru faptul că cei mai mulți teologi se trag din familii modeste, unde n'au avut prilej să și le însușească. Cândva a putut să fie potrivită concepția că adevăratul caracter preoțesc constă în neglijarea formelor curtuaziei, în neglijarea exteriorului, azi însă o astfel de concepție nu mai poate sta în picioare. Cu toții știm că nici preotului nu-i este permis să treacă peste regulile buneicuviențe, făurite dealungul veacurilor. În multe cazuri ele sunt aplicarea legii iubirii față de aproapele nostru, iar câte odată ne ajută să ne sustinem moralitatea internă. Manierile alese, de multeori, au efecte hotărâtoare în viața și activitatea preotului. Așadar, prin exterior, prin fiecare faptă, prin purtarea, în orice împrejurare, se arată adevăratul caracter preoțesc. Enoriașii n'au cetit cartea lui Iisus fiul lui Sirah, dar cu toate acestea consimt ca cuvintele lui: „Din vedere se cunoaște omul și din chipul feței cel înțelept”. Imbrăcămintea, conversația, răsul îl trădează pe omul intern. Pentru a cuceri suflete, misionarii sunt gata să se acomodeze la felurile obiceiuri ale popoarelor inculte, deși observarea acestor obiceiuri reclamă dela dânsii, adeseori, jertfe foarte mari. Pentru câștigarea omului modern și preoțimea de azi trebuie să se împrietenească cu regulile vieții sociale, chiar dacă ele ar fi împreunate cu incomodități. „Tuturor toate m'am făcut” a zis sf. Apostol Pavel. În discuțiuni, preotul trebuie să aibe un ton liniștit, chiar și când se află față'n față cu reavoința, sau cu ideile preconceptuate ale cuiva. Chiar dacă nu reușește rotdeauna să-i convingă pe cei de alte păreri,

ținuta lui liniștită va fi onorată de către aceia, în clipele lor de liniște sufletească. Preotul, de multe ori, ajunge în situația că trebuie să spună: non possumus, dar, în astfel de cazuri, nu-i permis să fie brutal. Cuprinsul răspunsului său poate să fie aspru, melodia însă trebuie să fie blândă. Ouvântul de ofensă ieșit din gura preotului poate să lase urme adânci, mai ales în vremurile de azi, când lumea e atât de sensibilă.

Prof. Dr. S. ȘICLOVAN

La predică, cu sau fără Sf. Scriptură?

Din faptul că foarte puțini din preoții noștri folosesc, pe amvon, Sf. Scriptură, pe când marea majoritate citează versetele, folosite în predică, din memorie, se naște întrebarea asupra celei mai bune metode: de a țeși, la predică, cu sau fără Sf. Scriptură, așa după cum o folosesc sectanții, lucru ușor de înțeles, cu mare zel. Romano-Catolicii nu iau Sf. Scriptură pe amvon, sub rațiunea că preotul, deja este o autoritate, care trebuie să inspire încredere credincioșilor.

Deși de-o mare importanță, mai ales din punct de vedere psihologic, această problemă nu formează, în mod expres, obiectul vreunei discuții în... Omileticele noastre.

Sunt teologi, cari opinează pentru o predică liberă, fără nici un text biblic, singură prin care izbutești să te faci ascultat și prin care te poți apropia de sufletele celor ce s'au înstrăinat destul de simțitor de Biserică.

În felul acesta, după aceeași părere, vom putea preîntâmpina acele „gesturi de dispreț”, din partea unei categorii de așa ziși creștini cari ar șopti: „Iar ne omoară cu Scriptura”, „acolo știm noi ce scrie”, „să ne spuie și altceva”, „trage spuza la oala lui”, etc. Din contră, dacă nu întrebuițezi citate biblice, nu-i trezești mai ales mucitorului și intelectualului ideia, că reprezinți o clasă în luptă cu clasa lor, ci te ascultă cu interes și în felul acesta îi poți apropia și le poți strecura în suflet tot ceea ce au alungat sau n'au avut niciodată.

Problema ar fi pusă just, însă numai dintr'un singur punct de vedere („dativul, adică comunitatea în înțelesul de timp și spațiu, căreia trebuie să se vestească”) căci „lângă nominativul care predică (predicatorul) trebuie luat în considerare acuzativul, adică evanghelia ce trebuie vestită” (vezi lucrarea Păr. Dr. Marin C. Ionescu, Altarul și amvonul, p. 171).

Niciodată să nu ajungem, însă, ca vorbăria predicatorială să inundeze liturghia, ceea ce, în cazul acesta, duce implicit la acele nefericite „gesturi de dispreț”.

Totuși, predicatorul trebuie să aibă „ca bază a eloquenței sale eclesiastice un document — *textul biblic*”, după cum oratorul de barou își are ca document legea (Pr. Dr. Marin C. Ionescu, op. cit. p. 144).

Se spune că, Vechiul Testament era biblia lui Iisus — fapt pe îl desprindem din mult repetata expresiune: „Auzit-ați că s'a zis celor de demult”, cu care Mântuitorul își anunță toate corectările ca și toate adaosurile Sale.

Scriptura ne mărturisește că „poporul lui Israel purta cu teamă Arca Alianței, pentru că ea conținea Tablele Legii, puțină mană și alte garanții ale îndurării divine. De ce, atunci, noi creștinii, în special *preoții*, n'am ține într'o mai mare cinste un document revelat care conține legea Domnului și mana spirituală care a hrănit, de-alungul veacurilor, atâtea milioane de suflete? (Gibbons, L'Ambassadeur du Christ, p. 307).

Sf. Părinți au știut să folosească acest document.

Citațiile din Sf. Scriptură sunt frecvente în predicile și scrierile lor, așa încât — după unele afirmațiuni, dacă Biblia ar dispărea, ușor s'ar putea reconstitui pe dea'ntregul.

Vorbind despre izvoarele prediciei, R. P. Rambaud, în lucrarea sa „*Traité moderne de Prédication*”, Lyon-Paris, 1941, spune că ceea ce credincioșii așteaptă, dela noi preoții, este o predică frământată cu Evanghelia. *Iubiți frații, ați putut observa ca și mine (scrie Rambaud): din clipa când noi le spunem: „Iubiții mei, ascultați această pagină din Evanghelia...”, pe dată, atenția lor se reînsufletește și (ascultătorii noștri) ne dau o ascultare din ce în ce mai atentă până la sfârșitul povestirii divine, deși, de cele mai multe ori, textul le este prea bine cunoscut. Sf. Scriptură are, prin urmare „o eficacitate ex opere operato” (p. 97).*

Iată și explicația pentru ce poporul dă o mai mare atenție *Cazaniei* (fiind cetită) sau unei predici cetită din străină, de cantor sau de dl învățător, decât unei predici obișnuite.

Aceasta este psihologia poporului nostru.

El ascultă *Cazania* sau o predică cetită (de multe ori și unele predicile bine documentate, și'n limba înțeleasă de el, ca pe un fragment liturgic, făcând semne de închinare ori de câte ori cuvintele predicatorului ar oferi un indiciu de evlavie sau o caldă îmbiere spre aceasta (Cf. Pr. Dr. M. C. Ionescu, op. cit. p. 73).

Cunoaștem din experiența noastră și-a multor predicatori cari au reușit mai degrabă cu o *cazanie* în care ei și-au intercalat la locul convenit, în stilul bisericesc, părți din predica lor, privind unele moravuri de-ale comunității (vezi studiul Păr. Victor N. Popescu, *Predica în cultul creștin, în Bis. Ort. Română*, an. LXII, Nr. 4—6, 1944, p. 160—161; de-

asemenea, cu mult folos practic, capitolul: *Predica și Cazania*, din lucrarea Prof. I. Simionescu, *Scrieri către un preot*, București, 1943).

Ce rezultă din această experiență? Să nu mai ținem predici? Doamne ferește!

Să ținem numai seama de o realitate a psihologiei credincioșilor noștri. *Să luăm pe amvon* sau analogul din fața Sf. Uși, anume așezat pentru predică, *sfânta Scriptură căci ea este „un izvor de îndoită binecuvântare. Însă cu o condiție: să fie cetită zilnic și meditată cu toată râvna”*. Cum se exprimă P. C. Păr. prof. rector Dr. Ilarion V. Felea, în lucrarea „*Teologie și preoție*”, Arad, 1939, p. 31.

Preotul, Ioan I. Vasiliu

Parohia Goga-Prahova.

Material pentru predici

La Duminica I-a marelui post.

Nu arunca înnoviația păcatelor tale asupra satanei

Astăzi noi vom vedea, că deși satana ne ispitește, el totuși nu este vinovat în nenorocirea noastră, numai dacă noi înșine vom lua seama bine asupra noastră. Cine însă este ușor la minte și nu are un îndemn tare spre bine, acela cade în păcat și se aruncă pe sine în pierzare, chiar de nu ar fi diavolul. Satana, negreșit, voințe să ne piarză; eu știu aceasta și nimeni nu o tăgăduiește. Dar să luați aminte cele ce am să zic acum:

Spre a arăta, că nu satana, ci propria noastră neîngrijire este pricina păcatelor noastre, voi vorbi despre plâsmuirea lumii. Oricât de bună și aleasă este ea, totuși celor neîngrijitori le slujește spre peire. Ce să zicem noi despre plâsmuirea cea mărită și vrednică de mirare? Este ea oare rea și îndreptată spre pierzarea noastră? Cine ar putea să fie așa de nebnatec și nepriceput, ca să hulească plâsmuirea și să o învinovățească? Nu, ea nu este rea, ci mărită și este o dovadă despre înțelepciunea, puterea și bunătatea lui Dumnezeu. Ascultă, cum psalmistul se minunează de plâsmuire, zicând: „Cât s'au mărit lucrurile tale, Doamne, toate într'u înțelepciune le-ai făcut.” (Ps. 103, 24).

Psalmistul, însă, nu înșiră aceste lucruri cu de-amăruntul, ci numai se închină adâncului celui necuprins al înțelepciunii celei dumnezeiești. Iar cât despre faptul că Dumnezeu a făcut spre folosul nostru plâsmuirea cea atât de mărită și de mare, deasemenea ne-o spune Sf. Scriptură în cartea înțelepciunii, unde se zice: „Din mărima și frumusețea fapturilor prin socoteală se cunoaște însuși făcătorul lor.” (Înțel. XIII. 5). Ascultă apoi și Ap. Pavel, care scrie: „Ființa cea nevăzută a lui Dumnezeu dela zidirea lumii, din fapte socotindu-se se vede.” Rom. 1, 20.

Fiecare din aceste graiuri biblice ne dă a înțelege prin cuprinsul lor, că făptura ne duce la cunoștința făcătorului ei, care este Dumnezeu. Deci, când vedem, că această făptură mărită și vrednică de mirare pentru mulți s'a făcut pricină de necucer-nicie, — putem noi oare să învinovățim făptura? Nu, desigur nu; ci pe aceia cari așa de rău s'au slujit de dânsa.

Dar poate veți întreba: Cum poate făptura, care duce la cunoștința lui Dumnezeu, să fie pricina necucer-niciei? Apostolul răspunde la aceasta așa: „ei s'au întunecat în cugetele lor și s'au închinat făpturii în locul făcătorului.“ (Rom. 1 21, 25). El aici cu nici un cuvânt nu pomenește de satana, sau de vre-un duh rău, ci vorbește numai despre făptură, care altmintrelea duce la cunoștința lui Dumnezeu. Dar, oare, cum s'a făcut ea pricina necucer-niciei? Nu prin ea însăși, nici prin propria ei însușire, ci prin lenevirea și ușurătatea oamenilor, cari n'au șocotit deosebirea între făptură și făcătorul. Vom dori noi, oare, nimicirea făpturii, căci ea pentru mintea cea ușoară a multora s'a făcut pricina răului?

Dar ce vorbesc eu despre făptură? Să vorbim despre membrele noastre proprii. Încă și acestea se fac pricină a pierzării noastre, când noi suntem nebăgători de seamă și ușori. Nu din sine și prin propria lor însușire membrele trupului nostru se fac pricină a peirii noastre, ci prin vinovăția noastră. Iată ochiul ți s'a dat, pentru ca să privești făptura lui Dumnezeu și să lauzi pe făcătorul și Domnul. Însă tu dacă întrebuițezi rău ochiul, atunci el se face pentru tine îndemn spre necurăție și desfrânare. Limba ți s'a dat, ca să lauzi și să preamărești pe Domnul Dumnezeu. Iar dacă o vei întrebuița rău, atunci ea se face ajutătoare la hulirea lui Dumnezeu. Măinile ți s'au dat, ca să le întinzi către Dumnezeu într-o rugăciune. Iar dacă tu nu vei fi cu priveghere asupra ta, le vei întinde și la lăcomia averii și la răpire. Picioarele ți-s'au dat ca să alergi cu ele la lucrurile cele bune. Însă dacă tu ești leneș și ușor la minte, vei alerga cu ele și la răutăți. Așa dar, vezi, că celui leneș și ușor la minte toate îi sunt vătămătoare. Ceeace pentru alții este doctoria cea mai vindecătoare, lui îi aduce moarte. Aceasta însă nu vine dela doctorie, ci dela om și slăbăciunea lui. Dumnezeu a făcut cerul înstelat, pentru ca tu să admiri pe făcătorul și să te închini lui. Însă unii au lăsat pe făcătorul și s'au închinat stelelor. Aceasta iarăși provine dela ușurătatea minții și dela nebunia lor. Dar ce vorbesc eu despre făptură? Poate oare să fie ceva mai mântuitor, decât Sfânta Cruce? Și însăși crucea s'a făcut sminteală celor slabi. „Cuvântul crucii este celor peritori nebunie, iară celor ce se mântuiesc puterea lui Dumnezeu“, precum zice Apostolul (1 Cor. 1, 18). Și iarăși: „noi

predicăm pre Hristos cel răstignit, Iudeilor sminteală, iar păgânilor nebunie.“ (1 Cor. 1, 23).

Și cine a fost mai iscusit întru predicarea Evangheliei decât Pavel și apostolii? Și totuși apostolii au fost multora „miros de moarte“ (adecă pricină de pierzania cea vecinică). Pavel zice așa: „unora suntem mireasmă a morții spre moarte, iar altora mireasmă a vieții spre viață“ (2 Cor. 2, 16). Așa dar, vezi că unui slab chiar Pavel poate să-i aducă vătămare, pe când pe cel tare nici Satana nu poate să-l wateme vreodată.

Trebuie oare să vorbim și de Hristos? Ce se poate asemăna cu mântuirea ce vine dela dânsul? Ce este mai binecuvântat decât venirea lui pe pământ? Însă tocmai această arătare mântuitoare și binefăcătoare a Domnului pentru mulți s'a făcut pricină de o mai mare pedeapsă. Însuși Domnul adeverește aceasta: „Spre judecată am venit eu în lume aceasta, zice El, ca cei ce nu văd să vadă și cei ce văd să fie orbi“ (In. 9, 39). Ce va să zică aceasta? S'a făcut oare lumina pricină a întunecului? Negreșit nu; nu lumina, ci slăbiciunea ochilor, adecă a ochilor celor duhovnicești, cari nu puteau primi lumina, a fost pricina orbirei. Deci vezi, că celui slab toate i se fac spre pagubă, celui tare toate spre folos și în păcatele noastre și în pierzarea noastră nu Satana, ci propria noastră voință este vinovată. Toate vin dela voie.

Noi admitem, că la foarte multe păcate Satana ne ademenește; însă la cele mai multe noi ne împiedecăm prin trândăvia noastră. Nicăirea nu zice Sf. Scriptură, că d. p. la fratrecidul lui Cain Satana ar fi fost în joc. Dar să presupunem, că Satana a șoptit lui Cain gândul cel rău, totuși vinovăția păcatului rămâne asupra aceluia, care a primit șoptirea, a urmat și i-a dat cel dintăiu prilej a se apropia de sufletul său.

Deasemenea și amăgirea Evei nu se poate în totul prescrie Satanei, ci femeia a fost înșelată și de propria sa poftă. Aceasta o arată însăși Sf. Scriptură prin cuvintele: „Și a văzut femeia că bun este pomul la mâncare și plăcut ochilor la vedere și luând din rodul lui a mâncat.“ (Gn. 3, 6).

Însă, zicând eu aceasta, nu voiesc să liberez pe Satana de ocară, că el pândește pe fiii omenești, ci voiesc să zic numai că dacă noi n'am păcătui cu propria noastră voință, nimeni n'ar putea să ne arunce în perzare. Iar cel ce se lasă amăgit așa lesne ca Eva sau ca și Cain, acela de mai înainte trebuie să fie ușor la minte și nu cu destulă pază asupra sa; căci Satana n'ar fi avut atâta putere, dacă sufletul ar fi fost privighetor și cu îngrijire de mântuirea Sa.

(Sf. Ioan Hrisostom).

Informațiuni

● **P. S. S. Părintele Episcop Andrei**, în fruntea unui sobor de preoți, a oficiat un parastas pentru patriarhul Nicodim, în catedrala din Arad, Joi 4 Martie, la orele 11, când în București urma să fie serviciul înmormântării defunctului patriarh. Cu acest prilej, Prea Sfinția Sa a rostit un panegiric, în care a scos în relief meritele patriarhului cărturar Nicodim și doliul Bisericii pentru moartea lui. Răspunsurile funebrele au fost date de corul studenților teologi, sub conducerea Păr. prof. P. Bancea.

● **Sectia sindicală a clerului din Arad** a ținut Sămbătă în 6 Martie, la orele 11, o adunare generală, în aula Academiei de Teologie. În cadrul acestei adunări, păr. Diacon A. Tripon a conferențiat despre „Biserică și Cooperatie”, în care a arătat ce rol însemnat pot avea preoții în societățile cooperative dela sate, pentru ridicarea nivelului economic al poporului. După conferință au urmat discuțiuni în legătură cu acest subiect, și s'a luat hotărârea ca studenții teologi să fie inițiați în problema Cooperației, prin membrii competenți ai secției, care urmează să le țină câteva prelegeri în acest domeniu.

● **Donații.** Pentru refacerea inventarului Academiei de Teologie din Arad, s'au mai primit următoarele donații dela Parohiile: Șimand 12.600 Lei, Macea 10.000, Târnova 8.800, Cuvin 1.620, Șofronea 1.500 Andrei Șaguna 1.370, Mișca 1.000 lei, și dela preoții: I. Turcu-Vărădia 500, Sinesie Ioja-Rănușa 500, A. Ponta-Mocioni 200, A. Mursa-Bătuța 100, V. Marcu-Baia 100 și V. Sintescu 80 lei. Rectoratul Academiei le aduce creștinești mulțumiri, în speranța că donațiile nu se vor opri aci. Donațiile pe care le-au făcut până acum numai unele parohii și câțiva preoți, le pot face toate parohiile și toți preoții Eparhiei.

Dela secția sindicală a clerului din Arad.

Nr. 53/1948.

Comunicate

Se aduce la cunoștința P. C. P. preoți că în urma aprobării P. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei și a Ven. Consiliu Eparhial, în cadrele sindicatului clerului din Arad, începând cu ziua de azi a luat ființă:

a) o **Cantină de zi și un Cămin de noapte pentru preoții călători**, la Academia Teologică ort. rom. din Arad, unde se va servi masa pe preț de cost și unde se poate dormi pentru un preț moderat. Cei interesați îndată ce au sosit în oraș, se vor anunța economului sau în lipsa acestuia la bucătărie.

b.) un **Azil pentru preoții bătrâni** fără

familie și lipsiți de mijloace materiale, la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog.

c.) un **Dispensar medical** cu o farmacie la Consiliul Eparhial, unde se va da asistență medicală gratuită funcționarilor instituției și consultație cu asistență medicală pe un preț foarte moderat, pentru ceilalți membri ai secției și pentru toți membrii familiilor lor.

În fiecare caz beneficiarii, vor prezenta carnetul de sindicalist.

Arad, la 10 Martie 1948.

Comitetul secției.

Nr. 919/1948.

Punem în vedere tuturor P. C. Părinți Protopopi și C. Părinți Preoți, că pericolul epidemiei de tifos exantematic în rândurile populației dela orașe și sate, nu a trecut. În consecință îndatorăm Onor. Preoțime să lămurască pe credincioși asupra primejdiei tifosului exantematic, dându-le sfaturi pentru curățenia corporală și gospodărească, prevenind astfel primejdia, acolo unde nu s'au produs cazuri de tifos; iar în localitățile contaminate, printr'o acțiune directă pe teren, în strânsă legătură cu organele sanitare, să ajute la izolarea celor bolnavi, să supravegheze pe cei sănătoși, spre binele tuturor.

Arad la 11 Martie 1948.

† ANDREI
Episcop.
Nr. 987/1948.

Traian Cibian
cons. ref. eparhial.

Concurs

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 30 de zile, pentru întregirea parohiei *Zarand I*, protopopiatul Ineu, devenită vacantă prin transferarea preotului Aurel Luca la altă parohie.

VENITE:

1. Folosința sesiunii parohiale, 24 jugh. cad.
2. Stolele și birul legal.
3. Folosința casei și grădinei parohiale, în fosta școală confesională.
4. Salarul de stat.

Parohia este de *clasa I*. Dela recurenți se cere cvalificațiune pentru parohii de *clasa I*.

Preotul numit va plăti din al său toate impozitele după beneficiul preoțesc și va avea obligația de a îndeplini cu conștiinciozitate toate îndatoririle legate de funcțiunea de preot duhovnic.

Actele necesare, dimpreună cu cererea și un scurt memoriu, cu datele personale și activitatea de până aci, se vor înainta, în timpul concursului, Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad.

Arad la 11 Martie 1948.

1-3 † ANDREI,
Episcop,

Traian Cibian,
cons. ref. eparhial